

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 359/08-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 4. novembra 2008 predbežne prerokoval sťažnosť MUDr. D. B., B., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C/84/2007 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť MUDr. D. B. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. septembra 2008 doručená sťažnosť MUDr. D. B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C/84//2007.

Sťažovateľ uviedol, že je účastníkom konania vedeného na okresnom súde, predmetom ktorého je žaloba, ktorú podal „*proti sudkyni JUDr. Č. z Krajského súdu v Žiline pre machinácie so súdnym spisom a vydanie absurdného svojvoľného rozsudku proti súdnemu spisu. Súdny spis vylučuje rozsudok*“.

Sťažovateľ ďalej uvádza, že okresný súd porušoval pri vedení tohto konania jeho označené základné práva na súdnu ochranu a na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a že nebral do úvahy, že je nemajetný a nemá finančné prostriedky na zaplatenie súdnych poplatkov. Žaloba bola podaná 7. mája 2007 a okresný súd vo veci neurobil žiadne úkony.

Sťažovateľ preto 14. júla 2008 podal predsedníčke okresného súdu aj sťažnosť na zbytočné prietahy. Zároveň žiada ústavný súd, aby mu na jeho zastupovanie ustanovil v konaní právneho zástupcu.

V závere sťažnosti navrhuje, aby ústavný súd vyslovil, že:

„II. A. Okresný súd Bratislava I porušuje základné práva D. B. garantované čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o základných právach.

II. B. Okresný súd Bratislava I je povinný zaplatiť primerané zadosťučinenie D. B. vo výške 500.000,- Sk (piate opakované porušovanie práv) v lehote 15 dní od dňa doručenia Nálezu Ústavného súdu.

II. C. Ústavný súd SR oslobodzuje D. B. od poplatkov a prikazuje Okresnému súdu vo veci 8 C/84/2007 konať bez ďalších prietáhov a šikanácií. Súčasne ruší uznesenie 8 C/84/2007-67 zo dňa 12. 08. 2008.

II. D. Okresný súd Bratislava I je povinný zaplatiť trovy advokáta v lehote 15 dní od dňa doručenia nálezu ÚS SR.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každej sťažnosti ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jej prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia sťažnosti vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, sťažnosti, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné sťažnosti alebo sťažnosti podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj sťažnosti podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj sťažnosť, ktorá je zjavne neopodstatnená.

Sťažovateľ v sťažnosti tvrdí, že okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C/84/2007 porušil jeho základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Súčasne žiada zrušiť uznesenie okresného súdu z 12. augusta 2008, ktorým mu nepriznal oslobodenie od platenia súdnych poplatkov.

V právnej veci sťažovateľa ústavný súd zo sťažnosti a z jej príloh zistil, že sťažovateľ podal 7. mája 2007 na okresnom súde návrh „o náhradu škody a nemajetkovú ujmu“ proti Slovenskej republike (Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky, ktorému zaslal toho istého dňa aj žiadosť o predbežné prerokovanie veci).

Okresný súd uznesením z 10. mája 2007 vyzval sťažovateľa na odstránenie nedostatkov podania a žiadal ho, aby upresnil petit návrhu. Uznesenie bolo sťažovateľovi

doručené 26. júna 2007 a 28. júna 2007 bolo okresnému súdu doručené jeho vyjadrenie k výzve. Okresný súd 12. septembra 2007 vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku. Dňa 28. novembra 2007 požiadal sťažovateľ o oslobodenie od súdnych poplatkov.

Dňa 3. marca 2008 požiadal sťažovateľ okresný súd, aby si vyžiadal spis Krajského súdu v Žiline sp. zn. 10 S/127/05, v ktorom sú dôkazy, že došlo k machináciám so súdnym spisom.

Dňa 22. mája 2008 okresný súd žiadal sťažovateľa, aby vyplnil potvrdenie o svojich osobných a majetkových pomeroch a následne ho zaslal okresnému súdu. Vyjadrenie doručil sťažovateľ všeobecnému súdu 4. júna 2006.

Uznesením z 12. augusta 2008 okresný súd nepriznal sťažovateľovi oslobodenie od súdnych poplatkov. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ 2. septembra 2008 na okresnom súde odvolanie.

1. Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ namieta porušenie svojho práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy uvedeným rozhodnutím okresného súdu z 12. augusta 2008, ktoré napadol opravným prostriedkom (2. septembra 2008), a využil tak možnosť dosiahnuť účinnú ochranu svojich základných práv priamo v konaní pred všeobecnými súdmi ešte pred podaním sťažnosti ústavnému súdu (4. septembra 2008).

V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na základný ústavný predpoklad vzniku právomoci ústavného súdu v konaní o sťažnostiach, a to na skutočnosť, aby o ochrane tvrdeného porušenia základného práva alebo slobody podľa ústavy a dohovoru nerozhodoval iný súd, ktorý v súlade so všeobecnou právomocou podľa čl. 142 ods. 1 ústavy má aj zákonom vymedzenú právomoc konať o ochrane konkrétneho základného práva alebo slobody. Ak existuje taký súd, ústavný súd zásadne nie je oprávnený prijať sťažnosť na ďalšie konanie, pretože tomu bráni ústavný princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu vyjadrený v čl. 127 ods. 1 ústavy.

V tejto spojitosti treba pripomenúť, že ústavný súd v danom prípade považuje odvolanie ako riadny opravný prostriedok za účinný právny prostriedok ochrany základných práv a slobôd. V rozsahu svojho preskúmavacieho oprávnenia sa teda odvolací súd musí vyrovnáť s rovnakými skutkovými a právnymi argumentmi uvedenými v odvolaní, ako sťažovateľ uvádza v konaní pred ústavným súdom.

Z uvedených dôvodov ústavný súd dospel k záveru, že v čase podania sťažnosti sťažovateľa bol ešte iný súd, a to príslušný krajský súd (čl. 127 ods. 1 i. f. ústavy), ktorý bol oprávnený a povinný rozhodovať o tom, či došlo, alebo nedošlo k porušeniu jeho označených základných práv a slobôd podľa ústavy a dohovoru. Ústavný súd v takom prípade nemá žiaden dôvod a ani oprávnenie na prehodnocovanie záverov napadnutého uznesenia okresného súdu.

Ústava a zákon o ústavnom súde nepripúšťajú, aby si sťažovatelia vybrali spôsob ochrany svojho základného práva a orgán, pred ktorým ho uplatnia, čo je vyjadrené princípom subsidiarity právomoci ústavného súdu (obdobne napr. II. ÚS 48/06).

Z týchto dôvodov ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie.

2. Sťažnosť sťažovateľa v časti, v ktorej namieta, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C/84/2007 bolo porušené jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy i právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť

porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 66/02, I. ÚS 56/03, IV. ÚS 71/05).

Ústavný súd na základe svojej konštantnej judikatúry (I. ÚS 120/03, I. ÚS 66/04, II. ÚS 57/01) berie do úvahy, že odmietnuť sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú možno „vzhľadom na skutočnosť, že celková doba konania pred súdom..., ako aj postup zákonného sudcu nesignalizovali reálnu možnosť zbytočných prietáhov, a tým ani porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy“ (II. ÚS 109/03), „argumenty v sťažnosti sťažovateľa nepreukázali v čase podania sťažnosti takú intenzitu porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, aby bola sťažnosť prijatá na ďalšie konanie“ (II. ÚS 93/03), resp. že „na základe skutočností uvedených v sťažnosti nemožno postup súdu považovať za taký, ktorý by signalizoval pri predbežnom prerokovaní možné porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy“ (II. ÚS 131/03).

Vychádzajúc z uvedeného, z predloženej sťažnosti a vyjadrení účastníkov vo veci sp. zn. 8 C/84/2007 ústavný súd konštatuje, že napadnuté konanie začalo 7. mája 2007, keď bol okresnému súdu doručený návrh na začatie konania vo veci sťažovateľa „o náhradu škody a nemajetkovú ujmu podľa zákona č. 514/2003 Z. z.“.

Ústavný súd posúdil sťažnosť sťažovateľa aj úkony účastníkov a z jeho zistenia vyplýva, že okresný súd uznesením z 10. mája 2007 vyzval sťažovateľa na odstránenie nedostatkov jeho podania, 2. septembra 2007 ho vyzval na zaplatenie súdneho poplatku, 22. mája 2008 mu zaslal na vyplnenie potvrdenie o osobných a majetkových pomeroch a 12. augusta 2008 sťažovateľovi nepriznal oslobodenie od súdnych poplatkov.

Podľa názoru ústavného súdu nemožno na základe zistených skutočností považovať postup okresného súdu za taký, ktorý by bolo možné vzhľadom najmä na dĺžku konania (15 mesiacov) kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ v zmysle citovaných článkov ústavy a dohovoru. V postupe okresného súdu možno síce zistiť aj prietah (obdobie od 28. novembra 2007 do 22. mája 2008), išlo však doteraz o ojedinelý prietah, ktorý bol následnými úkonmi zo strany okresného súdu napravený.

Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje aj na svoje predchádzajúce rozhodnutia, v ktorých opakovane vyslovil, že „Ojedinelá nečinnosť súdu hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov sama osebe nemusí ešte zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru“ (I. ÚS 42/01, III. ÚS 91/04). Nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy [čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. I. ÚS 46/01, II. ÚS 57/01, IV. ÚS 203/03)].

Ústavný súd súčasne zobral do úvahy aj správanie sťažovateľa ako účastníka konania, ktorý svojím správaním môže tiež prispieť k zbytočným prietahom, pretože ak na jednej strane sťažovateľ ako účastník konania je oprávnený využiť na svoju obranu všetky procesné prostriedky dané mu príslušným procesným kódexom, na druhej strane musí počítat' s tým, že ich včasné nevyužitie môže mať za nevyhnutný dôsledok spomalenie postupu všeobecného súdu pri prerokovaní veci samej, a tým aj predĺženie súdneho konania, a že tento dôsledok (predĺženie konania) nemôže v sťažnosti podanej podľa čl. 127 ods. 1 ústavy následne úspešne pričítať výlučne postupu konajúceho súdu a len z tohto dôvodu vyvodzovať porušenie svojich označených práv (obdobne napr. IV. ÚS 41/05).

A fortiori to platí v prípade akéhokoľvek podania sťažovateľa adresovaného súdu spôsobom, ktorý musí byť zrozumiteľný a v súlade s príslušným procesným kódexom. Za takéto „správanie“ pričítateľné podľa okolnosti veci na ťarchu účastníka konania možno považovať aj neúplný návrh na začatie konania, v dôsledku čoho okresný súd musel odstraňovať jeho nedostatky, a podobne.

Aj keď doterajší priebeh konania pred označeným súdom nebol celkom bez prietahov, ktoré by bolo možné označiť za zbytočné, tieto by nezakladali reálnu možnosť vyslovenia porušenia základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie.

Až pokračujúca nečinnosť okresného súdu by eventuálne mohla spôsobiť porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, čo však ústavný súd v súčasnom období nemôže posúdiť. To ale neznamená, že ústavný súd sa už v budúcnosti nebude môcť zaoberať prípadným porušením označených práv sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru v uvedenej veci, ak okresný súd nebude ďalej konať o podanom návrhu a sťažovateľ zároveň splní všetky zákonné predpoklady a náležitosti návrhu na začatie konania pred ústavným súdom.

Preto ústavný súd sťažnosť v časti smerujúcej proti postupu okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C/84/2007 odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľa uvedenými v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. novembra 2008